

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Jitkou Zavřelovou ve věci žalobců: **a) Z. O.**, nar. , **b) nezl. S. O.**, nar. , zastoupena žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, a **c) D. O.**, nar. x, všichni státní příslušnost Ruská federace, t. č. bytem Vojkovice 120, Vojkovice, zastoupeni Mgr. Petrem Řehákem, advokátem se sídlem Újezd 409/19, 118 00 Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žalob proti rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 10. 2013, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-2012, ze dne 30. 9. 2013, č. j. OAM-126/LE-LE05-ZA04-2012, a ze dne 2. 10. 2013, č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-2012,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2013, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-2012, ze dne 30. 9. 2013, č. j. OAM-126/LE-LE05-ZA04-2012, a ze dne 2. 10. 2013, č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-2012, s e z r u š u j í a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Ustanovenému zástupci žalobců, advokátu Mgr. Petru Řehákovi, s e p ř i z n á v á odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování v částce celkem 23.232,- Kč, která bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobci se samostatnými žalobami podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanými u Krajského soudu v Ostravě dne 16. 10. 2013, domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2013, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-2012, ze dne 30. 9. 2013, č. j. OAM-126/LE-LE05-ZA04-2012, a ze dne 2. 10. 2013, č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-2012 (dále jen „napadená rozhodnutí“), jimiž žalovaný rozhodl podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), tak, že se žalobcům mezinárodní ochrana neuděluje. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 14. 11. 2013, č. j. 62 Az 4/2013–12, spojil žaloby ke společnému řízení, vedenému pod sp. zn. 62 Az 4/2013. Usnesením ze dne 6. 2. 2014, č. j. Nad 6/2014–58, rozhodl k žádosti žalobců Nejvyšší správní soud o přikázání věci Krajskému soudu v Praze.

Žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2013, č. j. OAM-126/LE-LE05-ZA04-2012, podal pan A. O., nar. x, státní příslušnost Ruská federace [dále jen „manžel žalobkyně a)“ nebo „otec žalobců b) a c)“], a to jak za svou osobu, tak jako zákonný zástupce žalobkyně b), neboť tímto rozhodnutím nebyla mezinárodní ochrana udělena jak jemu, tak žalobkyni b). Podáním ze dne 9. 1. 2014 vzal žalobu zpět, avšak výhradně vůči své osobě a s tím, že žaloba v části, v níž se týká jeho dcery – žalobkyně b), má být nadále projednávána. Krajský soud v Praze proto usnesením ze dne 24. 2. 2014, č. j. 45 Az 9/2014–70, řízení o žalobě manžela žalobkyně a) v požadovaném rozsahu zastavil. Krajský soud v Praze dále usnesením ze dne 6. 3. 2014, č. j. 45 Az 9/2014–74, ustanovil zástupcem žalobců Mgr. Petra Řeháka a vyzval jej k odstranění nedostatků žaloby. Ten tak učinil podáním doručeným krajskému soudu dne 25. 3. 2014.

V odůvodnění napadených rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobci neuvedli žádné skutečnosti, které by bylo možné podřadit pod důvody udělení azylu taxativně vyjmenované v § 12 zákona o azylu, ani že nesplňují zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.

Žalobci v žalobě, resp. v jejím doplnění, namítají, že se do své vlasti vrátit nemohou. Navrhují, aby napadená rozhodnutí byla zrušena a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení. Žalobci se cítí být zkráceni na svých právech napadenými rozhodnutími v důsledku porušení ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalobci uvádějí, že žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Nesprávné zjištění skutkového stavu pak podle nich vedlo k nesprávnému právnímu posouzení věci žalovaným. Žalovaný se nedostatečně zabýval přístupem k osobám arménské národnosti v Ruské federaci, na což v předcházejícím správním řízení poukazovala žalobkyně a). Obava z pronásledování z tohoto důvodu vyplývá podle žalobců z již proběhnuvších konfrontací s hnutím „skinheads“. Žalobci v této souvislosti dále poukazují na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které dovozují, že výhrůžky ze strany soukromých osob lze považovat za výhrůžky relevantní z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jestliže toto jednání bylo vyvoláno či podporováno státní mocí či bylo součástí státní politiky. V jejich případě mělo dojít k výhrůžkám ze strany státní moci, konkrétně policie a prokuratury. Kromě toho měli být žalobce c) a jeho otec napadeni skupinou z hnutí „skinheads“, kteří měli realizovat výhrůžky a pronásledování pramenící ve sféře státní moci. Žalobci dále namítají, že z jejich strany a ze strany jejich otce, resp. manžela, bylo vynaloženo veškeré úsilí k opodstatnění jejich příběhu. V této souvislosti odkazují na metodiku UNHCR, v souladu s níž není možné, aby uprchlík dokázal každou část svého příběhu a proto je nutné

věc uznat i v případě pochybností. Žalobci dále uvádějí, že pocítují silnou obavu o své životy v případě návratu do Ruska. Jedná se podle nich o obavu před vyhrožováním ze strany státní moci, neboť na nelegálním provozování heren, na kterém se podílel rovněž jejich otec, resp. manžel, byli zainteresováni vysoce postavení státní úředníci. Žalobci poukazují rovněž na skutečnost, že se žalobkyně b) pokusila během pobytu na území České republiky o sebevraždu. Na závěr své žaloby vyjadřují přesvědčení, že jsou v jejich případě splněny důvody rovněž pro udělení humanitárního azylu.

Žalovaný ve svém vyjádření k doplnění žaloby popírá oprávněnost námitek žalobců, které podle něj neprokazují, že by porušil některé ustanovení zákona o azylu či zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Žalovaný podle svého vyjádření postupoval v souladu s příslušnými právními normami a procesně správným způsobem. Žalovaný odkázal na obsah správních spisů. Uzavřel, že v případě žalobců nebylo prokázáno na podkladě jejich výpovědí a v porovnání s informacemi o zemi původu, že by byli pronásledováni z azylově relevantních důvodů či že by mohli pocítovat odůvodněné obavy z pronásledování ze strany státních institucí či ze strany soukromých osob spojených se státní mocí, před kterými by je stát nebyl schopen ochránit.

Soud po zjištění, že žaloby spojené ke společnému projednání jsou včasné a jsou splněny i další podmínky jejich věcného projednání, napadená rozhodnutí přezkoumal a dospěl k závěru, že žaloby jsou důvodné.

Žalobci dle svých tvrzení opustili Ruskou federaci jako zemi původu společně s manželem žalobkyně a) a otcem žalobců b) a c). Ten měl v Moskvě pracovat pro společnost provozující kasina. Činnost této společnosti se postupem času měla stávat nelegální. Poté co mělo být odhaleno jedno z nelegálních kasin, měl se manžel žalobkyně a) stát nepohodlným svědkem a z tohoto důvodu následně terčem útoku příslušníků hnutí „skinheads“, výhrůzek ze strany společnosti provozující kasina a rovněž nedůvodného vyšetřování ze strany policie. Žalovaný k tomu v rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany otci žalobců b) a c) a žalobkyni b) uvedl, že spolupráce se strukturami násilné či zločinecké povahy je riskantní v kterékoliv zemi a následky z této spolupráce plynoucí nelze považovat za pronásledování, neboť postih trestné činnosti ze strany k tomu odpovědných státních orgánů nelze považovat za pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Z tohoto rozhodnutí dále plyne, že žalovaný tyto skutečnosti nepovažuje ani za vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu a podle jeho názoru následky z této činnosti plynoucí jdou pouze k tíži osoby s těmito strukturami dobrovolně spolupracujícími.

Jakkoliv nejsou a nemohou být tyto závěry žalovaného předmětem přezkumu zdejšího soudu, neboť ve vztahu k manželovi žalobkyně a) soud řízení zastavil, zabýval se jimi krajský soud ve vztahu k rozhodnutím o neudělení mezinárodní ochrany žalobcům a řízení, které jejich vydání předcházelo.

Podle § 2 odst. 8 zákona o azylu se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.

Podle § 2 odst. 9 zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

Podle § 2 odst. 11 zákona o azylu se ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmou zejména rozumí přiměřené kroky odpovědných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.

Podle § 12 písm. b) se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Krajský soud dospěl k závěru, že napadená rozhodnutí jsou nedostatečně odůvodněná a tedy nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Žalovaný se totiž nedostatečně zabýval otázkou, zda žalobcům v případě návratu do země původu hrozí takové nebezpečí, pro které zákon o azylu počítá s udělením některé z forem mezinárodní ochrany, a to hned v několika rovinách.

Předně krajský soud konstatuje, že se žalovaný ve vztahu k žalobcům nemůže z uvedených povinností vyvázat pouhým odkazem na činnost (podílení se na provozování nelegálních kasin) či nečinnost (ve vztahu ke snaze zajistit si ochranu orgány státu původu) manžela žalobkyně a). Proti názoru žalovaného, že postih trestné činnosti k tomu odpovědnými orgány státu původu, nemůže bez dalšího představovat důvod pro udělení mezinárodní ochrany, nelze v obecné rovině dozajista nic namítat. Na druhou stranu je však krajský soud toho názoru, že takový postih a řízení k němu vedoucí musí probíhat v souladu s právním řádem státu původu a nesmí být ve zjevném rozporu se základními zásadami trestní represe demokratického právního státu. Nadto nemůže stát původu legitimním postihem trestné činnosti zastírat své jednání, které zákon o azylu považuje za důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Úvahy žalovaného, že tyto podmínky byly v projednávaném případě splněny, však v napadených rozhodnutích chybí. Manžel žalobkyně a) přitom v předcházejícím správním řízení tvrdil, že původci jednání, které považoval za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, byly sice nestátní subjekty, měly však být natolik svázány se strukturou státních orgánů, že bez bližšího zjištění a posouzení nelze dle názoru zdejšího soudu vyloučit existenci pronásledování či vážné újmy. Žalovaný uvádí, že žalobci byli pouze pasivními účastníky událostí spočívající ve změně místa pobytu v zemi původu i jejím následném opuštění. Tím spíše tuto skutečnost je třeba brát v potaz při posuzování schopnosti či ochoty využít ochrany ze strany orgánů země původu. Z pouhé skutečnosti, že v převažující míře žalobci nevěděli o rozsahu nebezpečí, o kterém v řízení o udělení mezinárodní ochrany tvrdili, že jim v případě návratu do země původu hrozí, nemůže žalovaný bez dalšího dovozovat, že takové nebezpečí pro případ návratu do země původu neexistuje. V tomto světle je pak rovněž třeba hodnotit vyjádření žalobce c) uvedené v předcházejícím řízení, že „*Spokojeně žil v Moskvě do té doby, než otec rozhodl o odjezdu.*“. Obdobně odůvodnění rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni a) pouhým jejím tvrzením, že „*jí samotné v případě návratu do vlasti nic pravděpodobně nehrozí*“, je

třeba v tomto ohledu považovat za nedostatečné. Zvláště pak, jestliže žalobkyně a) v pohovoru ze dne 10. 7. 2012 na otázku týkající se možných potíží v případě návratu do země původu doslova uvedla: „*Myslím si, že možná já sama potíže mít nebudu. Nevím, nemohu na tuto otázku odpovědět.*“ Žalovaný se tak podle názoru krajského soudu v předcházejícím řízení dostatečně nezabýval otázkou, zda žalobcům hrozí, či nehrozí v případě jejich navrácení do země původu v důsledku jednání manžela žalobkyně a) a otce žalobců b) a c) nebezpečí takové povahy a stupně, které podle zákona o azylu představuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany.

Krajský soud vzal v potaz skutkové okolnosti zjištěné žalovaným v předcházejícím řízení a dospěl k závěru, že v projednávané věci připadá do úvahy zejména otázka existence skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. V souladu s tímto ustanovením se za vážnou újmu se považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu. V napadených rozhodnutích však není dostatečně odůvodněno, že neexistují důvodné obavy, že by žalobcům takové nebezpečí vážné újmy hrozilo. Ačkoliv tento závěr platí ve vztahu ke všem napadeným rozhodnutím, nejzávažnější je toto pochybení ve vztahu k rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b). V jejím případě totiž k potencionálnímu nebezpečí vážné újmy ve smyslu citovaného ustanovení zákona o azylu jakožto možnému následku jednání jejího otce v rámci nelegálního provozu kasin, které měl žalovaný posoudit ve vztahu ke všem žalobcům, přistupuje eventuální možnost vzniku nebezpečí vážné újmy v souvislosti se zdravotním stavem žalobkyně b). Ze správního spisu vyplývá, že se žalobkyně b) během pobytu na území České republiky pokusila o sebevraždu a z tohoto důvodu byla následně hospitalizována na Dětské psychiatrické klinice Fakultní nemocnice Motol. Z té byla následně propuštěna se zavedenou medikací a doporučením jejího důsledného užívání, pravidelných kontrol a následné ambulantní péče. Zákon o azylu v § 14a odst. 2 písm. a) navazuje mimo jiné na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Evropská úmluva“). Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva může vyhoštění osoby se špatným zdravotním stavem představovat porušení tohoto článku, byť za obzvláště výjimečných okolností (*D. proti Spojenému království*, rozsudek ESLP ze dne 2. 5. 1997, stížnost č. 30240/96, § 54). Tyto okolnosti, jejichž existenci však jsou vnitrostátní orgány povinny zvažovat, představují: a) závažnost nemoci a jejího stadia, b) dostupnost potřebné léčby v zemi původu a c) existence podpory stěžovatelových příbuzných (srov. KOPALOVÁ, M. N. *proti Spojenému království – navrácení žadatelky o azyl s HIV/AIDS do země původu*, *Judikatura Evropského soudu pro lidská práva*, 2008, č. 4, s. 220, citováno dle ASPI). Jakkoliv tedy bude udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany z tohoto důvodu spíše výjimečné, existencí uvedených okolností se musí žalovaný správní orgán zabývat a následně v odůvodnění svého rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů nebyla doplňková ochrana udělena. To platí zvláště tehdy, jestliže skutečnosti týkající se špatného zdravotního stavu byly v předcházejícím řízení zjištěny. V odůvodnění rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b) však žalovaný ve vztahu k doplňkové ochraně podle § 14a zákona o azylu pouze konstatuje, že zákonný zástupce žalobkyně b) neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by jí v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. V případě žalobkyně b) se přitom žalovaný měl jednotlivými skutečnostmi představujícími důvod pro udělení doplňkové ochrany zabývat ve vzájemné souvislosti a vzít v potaz nejen její věk a zdravotní stav, nýbrž možnost dalšího léčení s ohledem na žalobci tvrzené nebezpečí mající svůj základ v nelegálním provozování kasin otcem žalobců b) a c) a rovněž tvrzeným problémům z důvodu arménské národnosti žalobkyně b) (k tomu níže). Krajský soud připomíná, že zákaz obsažený v čl. 3 Evropské úmluvy má absolutní povahu (*Chahal proti Spojenému království*, rozsudek ESLP ze dne 15. 11. 1996, stížnost č. 22414/93, § 79) a musí být proto postaveno najisto, že skutečné nebezpečí vážné újmy v tomto smyslu žadateli

o udělení mezinárodní ochrany nehrozí. Takové zjištění se následně musí projevit do odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Této své povinnosti však žalovaný ve vztahu ke všem třem žalobcům v projednávané věci nedostál a zatížil tak napadená rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

Krajský soud shledal napadená rozhodnutí jako nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů rovněž proto, že z odůvodnění napadených rozhodnutí žádným způsobem nevyplývá, s jakými mezinárodními závazky žalovaný vycestování žalobců z území České republiky posuzoval, tedy jak hodnotil existenci důvodu pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se za vážnou újmu považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. S ohledem na skutková zjištění se žalovaný nemohl omezit na pouhou lakonickou větu, že na základě skutečností sdělených žalobci neshledal, že by vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Podle názoru zdejšího soudu měl v tomto ohledu žalovaný zkoumat zejména mezinárodní závazky obsažené v čl. 8 Evropské úmluvy obsahující právo na soukromý a rodinný život a závazky obsažené v Úmluvě o právech dítěte (vyhlášená pod č. 104/1991 Sb.). Povinnosti České republiky vyplývající z těchto mezinárodních závazků měl pak hodnotit ve vzájemné souvislosti se všemi skutkovými zjištěními, ke kterým v předcházejícím řízení dospěl, a svůj závěr o existenci či neexistenci skutečného nebezpečí vážné újmy měl pak stejně jako v předchozím případě následně promítnout do odůvodnění napadených rozhodnutí. Tak tomu však v projednávaném případě nebylo.

Krajský soud jako důvodnou shledal rovněž námitku, že ve vztahu k žalobcům b) a c) se žalovaný dostatečně nezabýval možným nebezpečím, které jim hrozí z důvodu jejich arménské národnosti, a to jak izolovaně, tak opět rovněž v souvislosti s tvrzeným nebezpečím vyplývajícím z podílení se na nelegálním provozování kasin jejich otcem. Zde krajský soud jen podotýká, že otec žalobců b) a c) uváděl, že národnostně motivovaný útok na jeho osobu měl být zástěrkou a nástrojem jednání jiných osob vůči němu. V rámci pohovoru ze dne 10. 7. 2012 žalobkyně a) uvedla, že se domnívala, že manžela a syna napadli kvůli jejich původu, neboť takové útoky jsou podle ní součástí každodenního života v zemi původu a že žalobce c) měl z těchto důvodů nějaké potíže ve škole. Dále rovněž přiznala své obavy o své děti z důvodu jejich národnosti. Žalobce c) se měl dle vyjádření žalobkyně a) vícekrát z důvodu své národnosti poprat. Ačkoliv nelze v danou chvíli říci, zda by uvedené něco změnilo na hmotněprávním posouzení věci, krajský soud je toho názoru, že se zde žalovaný dopustil závažné vady řízení. Měl totiž ke skutečnostem uvedeným žalobkyní a) přihlídnout a zabývat se jimi rovněž v dalších souvisejících řízeních o žádostech žalobkyně b) a žalobce c) a následně svá rozhodnutí v tomto směru přezkoumatelným způsobem odůvodnit. Tyto kroky však žalovaný neučinil. Ačkoliv ze správního spisu vyplývá, že pohovor s žalobkyní a) byl veden před pohovorem s žalobcem c) (první se konal 10. 7. 2012 od 9:10 do 10:50 hod., druhý z nich ve stejný den od 11:15 do 13:30 hod.) a byl prováděn totožnou oprávněnou úřední osobou, ani jedna otázka na žalobce c) se netýkala existence potencionálního nebezpečí z tohoto důvodu. Ještě závažnější je toto pochybení v případě rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b). Byť za ni v předcházejícím řízení jednal její otec, nezbavila tato skutečnost žalobkyni a) postavení zákonné zástupkyně žalobkyně b). Jestliže tedy žalobkyně a) se ve svém pohovoru zmínila o uvedených problémech svých dětí, měl se žalovaný s tímto vypořádat rovněž v odůvodnění rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b) a žalobci c). Nezletilá žalobkyně b) a žalobce c), který v době podání žádosti byl ve věku blízkém věku mladistvých, jsou dětmi žalobkyně a). Žalovaný se namísto toho v odůvodnění rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni a) omezil na konstatování, že žalobkyně a) popřela, že by ve své vlasti konkrétně ona byla nějakým potíží vystavena. Zde krajský soud poukazuje na to, že jak z napadených rozhodnutí, tak ze správních spisů vyplývá, že oproti žalobkyni a), která deklarovala ruskou národnost, jsou

žalobci b) a c) národnosti arménské. Krajský soud v této souvislosti poukazuje na to, že „za určitých okolností i fakt příslušnosti k takovéto menšině může být sám o sobě základem pro opodstatněné obavy z pronásledování“ (Příručka k postupům pro určování právního postavení uprchlíků právního postavení uprchlíků a vybraná doporučení UNHCR z oblasti mezinárodní ochrany. Praha: UNHCR Praha, 2006, s. 19). Otázkami typu zda příslušnost k arménské národnosti může v zemi původu žalobců vést k odůvodněnému strachu z pronásledování, nebo může ztěžovat těmto osobám možnost dovolat se ochrany státu, včetně ochrany svých práv v příslušných soudních či správních řízeních, se však žalovaný v napadených rozhodnutích nezabýval. Rovněž i z tohoto důvodu považuje zdejší soud rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b) a rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci c) za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

Žalobci v doplnění žaloby rovněž namítali, že je v jejich případě nasnadě udělení humanitárního azylu.

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Obecně je třeba uvést, že „smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004–55).

Krajský soud rovněž připomíná, že ustanovení § 14 zákona o azylu je „kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je ‚případ zvláštního zřetele hodný‘ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy ‚lze udělit humanitární azyl‘ představuje správní uvážení“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu z 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004–72). V teorii i praxi se tedy rozlišuje správní uvážení na jedné straně a neurčité právní pojmy na straně druhé, byť je oběma institutům vlastní určitá míra volnosti. Humanitární azyl může být udělen pouze na základě úvahy žalovaného. Nelze o něj žádat. Jelikož na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je o něm rozhodováno na základě správního uvážení žalovaného, je omezen i jeho soudní přezkum, a to pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů a z hlediska respektování zákazu libovůle. Soudní přezkum lze proto zaměřit pouze na to, zda v řízení, které vydání rozhodnutí žalovaného předcházelo, nebyl žalobce zkrácen na svých procesních právech závažným způsobem, zda samotné rozhodnutí žalovaného netrpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů či nesrozumitelnost a zda není diskriminační ve smyslu zákazu libovůle.

Rozsah volnosti správního orgánu a tedy i žalovaného je však v případě neurčitých právních pojmů užší než v případě správního uvážení. V případě správního uvážení dává zákon správnímu orgánu na základě zjištěného skutkového a právního stavu věci možnost volby mezi několika v úvahu přicházejícími alternativami řešení. Naproti tomu v případě neurčitého právního pojmu uvedená míra volnosti spočívá v interpretaci tohoto pojmu. Věda o správním právu uvádí, že „[p]ři interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení orgánu zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Objasní si význam neurčitého pojmu a jeho rozsah a hodnotí skutečnosti konkrétního případu z toho hlediska, zda je lze zařadit do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého právního pojmu.“ (HENDRYCH, D.

a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012, s. 80). Jestliže představuje § 14 zákona o azylu kombinaci správního uvážení a neurčitého právního pojmu, pak z uvedeného vyplývá, že výklad (interpretace) pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ musí předcházet užití správního uvážení. Interpretaci tohoto pojmu přitom žalovaný nemůže pominout, neboť se jedná o nezbytnou podmínku užití správní úvahy a rozhodnutí o udělení či neudělení azylu podle tohoto ustanovení vůbec. Užití volné úvahy interpretaci neurčitého právního pojmu nesubsumuje, neboť se jedná o dva samostatné instituty ve vzájemné kombinaci, kdy první je předpokladem druhého. Jinými slovy lze-li zařadit skutkové okolnosti případu pod pojem „případ hodný zvláštního zřetele“, je na uvážení žalovaného, zda humanitární azyl udělí, čili nic. Jestliže však skutkové okolnosti případu pod uvedený pojem pořadit nelze, zákon o azylu udělení humanitárního azylu neumožňuje. Postup žalovaného spočívající ve vyhodnocení skutkové podstaty, určení významu uvedeného pojmu a zařazení či nezařazení konkrétních okolností pod něj se přitom musí bezpodmínečně projevit v odůvodnění rozhodnutí o neudělení azylu. Kromě obecných požadavků na přezkoumatelnost rozhodnutí orgánů veřejné moci vyplývajících ze zásad právního státu je tato povinnost žalovaného obsažena rovněž v § 68 odst. 3 správního řádu, podle kterého v odůvodnění rozhodnutí správní orgán mimo jiné uvede úvahy, kterými se řídil při výkladu právních předpisů. Z rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu tak musí vyplývat, jaký obsah má podle něj pojem „případ hodný zvláštního zřetele“. Jen takové rozhodnutí pak může být považováno za řádně odůvodněné a tedy přezkoumatelné. Uvedené má přitom význam nejen z hlediska sdělení důvodů svého rozhodnutí účastníkům řízení, nýbrž rovněž pro možnost soudního přezkumu. Jestliže totiž zde žalovaný jako správní orgán interpretuje ustanovení zákona, spadá tato činnost jednoznačně pod přezkumnou pravomoc správního soudnictví. Aby takové rozhodnutí mohlo být přezkoumáno, musí být náležitě v uvedeném smyslu odůvodněno. V opačném případě je takové rozhodnutí nepřezkoumatelné. Nadto musí být soud ve správním soudnictví schopen posoudit, zda ve skutkově shodných nebo podobných případech nerozhoduje žalovaný nedůvodně rozdílně (srov. § 2 odst. 4 správního řádu). Závěr žalovaného obsažený v napadených rozhodnutích, že nezjistil žádný důvod hodný zvláštního zřetele, zdejší soud nepovažuje za přezkoumatelný, jestliže žalovaný v odůvodnění neuvedl úvahy, kterými se při výkladu pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ řídil a alespoň rámcově nevymezil jeho obsah. Ačkoliv k tomuto závěru dospěl krajský soud ve vztahu ke všem napadeným rozhodnutím, markantní je uvedený nedostatek v případě rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni b), a to s ohledem na její výše uvedený zdravotní stav. Žalovaný se totiž v tomto rozhodnutí nedostatečně vypořádal s otázkou, proč zdravotní stav žalobkyně b) jako nezletilé osoby, navíc ve spojení s dalšími skutkovými zjištěními, nepovažuje za případ hodný zvláštního zřetele a jak tato skutková zjištění vyhodnotil. I tato pochybení žalovaného způsobují nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí pro nedostatek důvodů.

Nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu spočívající v nedostatku důvodu rozhodnutí představuje natolik závažnou vadu řízení, která bez dalšího musí vést ke zrušení takového rozhodnutí. Proto soud postupoval podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a napadené rozhodnutí bez jednání zrušil.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nevznikly; žalovaný správní orgán pak neměl ve věci úspěch.

O odměně a náhradě hotových výdajů za zastupování ustanovenému zástupci žalobců bylo rozhodnuto podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. Částka v celkové výši 23.232,- Kč sestává z odměny advokáta ve výši 18.600,- Kč za dva úkony právní služby po 3.100,- Kč za každou ze tří spojených věcí [převzetí a příprava zastoupení a odstranění vad žaloby dle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 12 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.,

o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 30. 6. 2014], ze dvou paušálních částek jako náhrady hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky a dále částky odpovídající 21% DPH z předchozích částek ve výši 4.032,- Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 18. prosince 2014

Mgr. Jitka Z a v ř e l o v á, v. r.
samosoudkyně

Za správnost:
Božena Kouřimová

Rozsudek byl vyhlášen dne 18. prosince 2014 [§ 49 odst. 11, § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní].